

Gemeente van Christus,

Wijsheid, bereik je daar altijd wat mee, heeft dat altijd effect? Daar gaat het over in deze verzen uit Prediker. En zijn antwoord is en dat zal u inmiddels niet verrassen *negatief*. In vs. 11, wijsheid brengt niet altijd brood op de plank, het zijn niet altijd de wijze mensen die rijk worden of aanzien hebben. Wijsheid betaalt zich niet altijd uit. De spreekwoordelijke filosoof die op een houtje moet bijten.

En of wijsheid iets oplevert is ook allemaal afhankelijk van tijd en toeval zegt hij. Dat is helemaal zijn thema. Tijd en hij doelt dan op de dood die een einde kan maken aan waar jij mee bezig bent. En hoe wijs het allemaal is wat je zegt en doet, doet er dan niet meer toe. En toeval, omstandigheden kunnen maken dat jij met al je wijsheid niets voor elkaar krijgt.

En dan komt hij met een voorbeeld [14] er was een kleine stad met weinig mensen erin. Een groot koning trok er tegen op en omsingelde die. Hij bouwde er grote bolwerken tegen aan. Men trof daar een arme, wijze man aan. Hij had de stad kunnen redden door zijn wijsheid, maar geen mens dacht aan die arme man.

Ja kan nog wel zo zijn dat de mensen met het meeste geld het voor het zeggen hebben. Dat grote multinationals met hun rijkdom grote invloed hebben op politieke besluitvorming. Dat grote bedrijven waar veel geld in omgaat, eigenlijk bepalen hoe onze maatschappij eruit ziet, wat we doen, wat we kopen, wat we te zien krijgen aan content op onze telefoons. Hoe AI steeds meer invloed heeft op van alles en is dat altijd positief? En we kunnen er weinig tegen inbrengen al helemaal niet als gewone burger.

Wie geld heeft, heeft macht. Maar is het ook altijd wijs wat zij zeggen en willen. Is het ook altijd goed voor het collectief? Of alleen goed voor een elite?

Of als je een hogere positie in een bedrijf hebt en meer verdient dan iemand die 'lager' staat, ben je dan ook altijd wijzer? Of is het goed ook te luisteren naar mensen op de werkvloer, naar mensen die 'lager' staan op de maatschappelijke ladder?

Die arme man had geen kans dus om met zijn wijsheid invloed te hebben. Hij werd niet serieus genomen. Zou dat nog zo kunnen zijn dat mensen die in de lagere sociale klasse zitten minder krediet krijgen? Sociale status zegt niets over hoe wijs je bent.

Prediker verbindt er geen morele les aan – dat doe ik – maar voor hem is het een voorbeeld hoe weinig wijsheid het voor elkaar krijgt. Hoe zinloos – hebben we het woord weer – wijsheid eigenlijk is als je het hebt maar er toch geen invloed mee kunt uitoefenen. En dat kan ook frustrerend zijn, dat er zo vaak niet wordt geluisterd naar mensen die wijs zijn. Vind u dat ook frustrerend?

In vs. 17 zegt hij: “Woorden van wijzen, in rust aangehoord, zijn beter dan het geroep van hem die over de dwazen heerst”. Heel vaak worden de wijzen overschreeuwd, Als bijbels voorbeeld moest ik denken aan Rehabeam. Hij volgde zijn vader Salomo op en het volk vraagt dan om verlichting van het harde dienstwerk. En hij vraagt dan zijn oudsten om raad en die zeggen, als u een dienaar van het volk wilt zijn en hun verzoek inwilligt zullen zij alle dagen uw dienaar zijn. Maar Rehabeam verwerpt dit advies en gaat te rade bij de jonge mensen van zijn eigen generatie. En die adviseren hem het juk van het volk nog zwaarder te maken.

Het verhaal laat daarbij ook iets van zijn de wijsheid van ouderen. Ouderen die levenservaring hebben opgedaan. Als u al wat ouder bent, vindt u uzelf ook wijzer dan vroeger?

Maar dit voorbeeld zien we zoveel in de geschiedenis. Dat wijze raad in de wind wordt geslagen. En dat zij die macht hebben doordrukken, verblind door macht, eigenbelang.

De wijzen worden nogal eens overschreeuwd, weggedrukt. In de politiek heeft degene die het best gebekt is veelal de meeste invloed maar is dat ook altijd wijs. Zijn de mensen die altijd veel zeggen ook altijd de wijze mensen? Of kan het zijn dat wijzen vaak niet aan het woord worden gelaten. Hun niet de tijd en aandacht gegund om naar te luisteren. Hebben we de rust naar wijze mensen te luisteren? Mensen die zich misschien niet altijd gelijk laten horen wat wijs kan zijn. Het is goed om op een kerkenraadsvergadering of een ander overleg echt ruimte te geven aan iedereen en niet alleen aan degenen die zich het meest melden. Of op een bijbelkring. Komt iedereen aan het woord? Anders kan het zijn dat we wijze woorden missen die gesproken hadden kunnen worden.

Dat kan een vraag zijn, is er voldoende ruimte voor wijzen in de gemeente? Hebben we de tijd naar elkaar te luisteren?

In vs. 18 zegt Prediker wijsheid is beter dan wapentuig maar een zondaar bederft veel goeds. En daarna een dode vlieg doet de zelf teniet. Eén onverstandige, ondoordachte opmerking kan wat worden opgebouwd in wijsheid ontregelen. Wijsheid is kostbaar en kan ook snel weer overruled worden.

•

Tot zover Prediker. Zoals toegelicht in het weekbericht, maken we nu ook een uitstapje naar het Nieuwe Testament. Waar Paulus aandacht vraagt voor de wijsheid van de boodschap van het evangelie. Een wijsheid die heel anders is dan aardse wijsheid. Die door hen die niet geloven als dwaasheid wordt gezien.

En dan gaat het om de boodschap van het kruis. Want zegt hij, vs. 21 God heeft het in Zijn wijsheid bepaald dat de wereld God niet heeft leren kennen door hun wijsheid maar door de dwaasheid van de verkondiging van het kruis. We komen dus God op het spoor door de boodschap van het kruis van Christus. Dat is wel een bijzondere uitspraak. Als wij in gesprek zijn met mensen die niet geloven, hebben wij misschien de neiging om bij voorbeeld te wijzen naar de schepping als een teken dat naar een God een Schepper verwijst. Maar Paulus zegt dus als wij naar het kruis kijken, krijgen we zicht op wie God is. Daar zien we hoe God zich openbaart. Je zou kunnen zeggen daar zien we God in het hart. Daar waar Hij zich ter wille van mensen kwetsbaar wilde maken. Daar is ook de plaats waar we gered kunnen worden. Niet door onze wijsheid maar door die dwaze wijsheid van God.

Maar voor de Joden en de Grieken zegt Paulus is dat dwaasheid. Het gaat dan natuurlijk om de niet gelovigen onder hen. Immers de Joden zegt hij vragen om een teken. Dat komen we meerdere malen tegen in de evangeliën dat door de leiders aan Jezus een teken wordt gevraagd om te bewijzen wie Hij is. Een sterk voorbeeld vinden we ook bij het kruis. Als ze zeggen: “Lat de Christus, de Koning van Israel nu van het kruis afkomen, opdat wij het zien en gaan geloven”. Hij moet door dat teken laten zien dat hij daadwerkelijk de Messias is. Zij hebben dus het beeld van de Messias als een machtige Koning. Maar dit is niet hoe Jezus zelf invulling wilde geven aan het Messias-zijn. Dat is het denken van deze wereld maakt Paulus duidelijk en niet het denken vanuit het kruis. Hoe actueel is dit in deze tijd. We moeten zo oppassen om een overwinning op vijandelijke volken te zien als een bewijs dat God aan de kant van de overwinnaar staat. Maar is dat het denken dat we lezen in het Nieuwe Testament? Is dat het denken vanuit het kruis?

De Joden vragen om een teken en de Grieken zoeken wijsheid. En voor hen is het kruis niet te rijmen met redelijk nadenken, dat past zo niet bij een God dat die zo zou handelen.

Ja zegt Paulus voor Joden is het kruis een struikelblok. Want zo lezen we in Deut. 21:23 dat een gehangene door God vervloekt is. Iemand die gekruisigd wordt is een crimineel. Aan zo'n iemand kun je geen geloof hechten. En ook voor de Griek is een dwaasheid. Hoe kun je gered worden door iemand die gekruisigd is? Een gestrafte. En die daarmee ook zo onmachtig is.

Voor ons is het kruis een uiterst vertrouwd symbool van het christelijk geloof. Maar in die begintijd was dat bepaald niet zo en Paulus moet de Korinthiers er dan ook van overtuigen dat ze zich niet van het kruis zullen afwenden. Ze vinden het kruis niet passen bij wat wijsheid is maar daar gaat Paulus dus tegen in.

Een struikelblok, dwaasheid, kan het kruis dat voor ons ook niet zijn? Dat we het ook moeilijk vinden om het aan anderen duidelijk te maken dat het kruis hoort bij het christelijk geloof. Is het lijden van Jezus ook niet een moeilijk onderdeel. Willen wij niet ook liever een teken? Een teken dat Hij de Machtige is en niet een Lijdende Knecht. Het valt me op Paulus ook na Pasen nog zo spreekt over het kruis. Het is blijkbaar niet zo dat het kruis achter de horizon is verdwenen nu het Pasen is geworden. Het is niet zo dat we nu alleen nog maar spreken over Jezus als Overwinnaar.

Het kruis van Christus is iets wat ons blijvend tot nadenken moet stemmen. Paulus zegt in vs. 25 want het dwaze van God is wijzer dan de mensen en het zwakke van God is sterker dan de mensen. Het gaat zo tegen onze intuïtie in. Maar juist aan het kruis laat God zien hoe sterk Hij is. Hoe sterk zijn zwak is voor mensen. Hoe vasthoudend Zijn liefde was. We kunnen er niet bij met ons verstand maar God heeft deze wereld voor zich willen innemen door voor deze wereld te sterven. Dat is Zijn kracht.

Het staat haaks op onze aardse wijsheid. In vs. 19 lezen: "Ik zal de wijsheid van de wijzen verloren doen gaan en het verstand van de verstandigen zal Ik tenietdoen". Onze wijsheid breekt op het kruis. Aan het kruis zien we ook *onze* wijsheid tekort schiet. In het slotlied van deze dienst zingen we uit Gz. 192: "O kostbaar kruis, o wonder Gods, ik wil om U zijn zonder trots". Onze trots, verliezen wij bij het kruis. Bij het kruis is er geen reden meer om te roemen in onze wijsheid. Want waar heeft onze wijsheid toe geleid?

Nou zegt Paulus in 1 Kor 2, wij spreken over de wijsheid van God zegt hij maar het is een wijsheid die niemand van de leiders van deze wereld gekend heeft. Hun wijsheid heeft alleen maar geleid tot de kruisiging van Jezus.

Prediker had het erover dat de wijsheid overschreeuwd wordt. Nu dat is met Jezus gebeurd. Hij werd overschreeuwd terwijl Hij zweeg. Maar aan het kruis wordt onze aardse wijsheid gediskwalificeerd, als ontoereikend gezien. En moeten wij gered worden. Aan het kruis zien we dat we gered moet worden en verbleken de pretenties en zelfvoldaanheid van ons mensen. Dat is de dwaze wijsheid van God.

De leiders van de wereld bezaten deze wijsheid niet. Over de kracht die uitgaat van het kruis, die uitgaat van het dienen van Jezus. Dat geldt ook voor de leiders van de huidige tijd. Die begrijpen niet dat het zwakke van God sterker is dan de mensen. De zwakke kracht van Gods liefde sterker is dan de harde kracht van de macht, de zwakke kracht van Gods liefde wijzer is dan de eigen-wijsheid van ons mensen.

De kracht van het kruis wordt samengebald in de woorden van vs. 30, "uit Hem, bent u in Christus Jezus Die voor ons is geworden wijsheid van God. En ontvangen we gerechtigheid, heiliging en verlossing".

Gerechtigheid: we ontvangen vergeving waar onze eigen wijsheid tekort schoot.

heiliging: we worden door God onderdeel van een volk dat leeft van de dwaasheid van het kruis zonder al te veel pretenties;

verlossing: we worden verlost van zonden als we teveel leunden op onze eigen inzichten.

Paulus laat ons zien wat de kracht is van het kruis. Het is wijs om dichtbij dat inzicht te blijven. Het is wijs dichtbij het kruis van Christus te blijven. Om zo op onze plek te blijven en onze plek te *vinden* dichtbij de Gekruisigde.

Amen.